

การปฏิบัติงานของหน่วยสัตว์แพทย์เคลื่อนที่ ในท้องที่ที่ประสบอุทกภัย ภายหลังน้ำลดจังหวัดหนองคายและนครพนม

ประกาย จิตรกร ส.พ.บ.

เมื่อประมาณเดือนสิงหาคมและกันยายน ๒๕๐๙ ระดับแม่น้ำโขงสูงขึ้นท่วมพื้นที่ฝั่ง
เป็นเหตุให้เกิดอุทกภัยร้ายแรงในพื้นที่ราบสองฟากฝั่งแม่น้ำโขงคือ เชียงราย, หนองคาย,
อุดรและนครพนม ได้รับภัยพิบัติในครั้งนั้น ชาวในนาเสียหายมากที่สุด สัตว์เลี้ยงเช่น
โค กระบือมากกว่า ๔,๐๐๐ ตัวตายเพราะอดอาหารในระหว่างน้ำท่วมเป็นเวลา ๔๕ วัน
หน่วยราชการต่าง ๆ และประชาชนได้ร่วมกันบริจาคและให้ความช่วยเหลือราษฎรผู้ประสบ
อุทกภัยกันอย่างพร้อมเพียง

ข้าพเจ้าได้รับคำสั่งจากกรมให้นำรถหน่วยพยาบาลสัตว์ออกไปช่วยเหลือราษฎรใน
ท้องที่จังหวัดหนองคายและนครพนม งานนี้เป็นงานใหม่สำหรับหน่วยนี้ โดยที่ตามปกติ
นั้นรถคลิโนโมบิลใช้ในการสำรวจโรคและจอกอยู่แห่งละนาน ๆ คราวนี้ต้องบุกกระเวนไป
ให้ทั่วท้องที่ ๆ ประสบอุทกภัยเพราะการปฏิบัติงานครั้งนี้ต้องการให้ใกล้ชิดกับราษฎรเป็น
การบำรุงขวัญไปด้วย ในการปฏิบัติงานนี้ กองสัตว์รักษ์ ได้ส่งเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์มา
ร่วมงานด้วยหนึ่งนายและกองควบคุมโรคระบาดได้มอบเจ้าหน้าที่ส่วนกลางมาร่วมด้วย ๓
นาย โดยได้รับความร่วมมือจากสัตวแพทย์จังหวัดและสัตวแพทย์อำเภอ

รถคลิโนโมบิลเคลื่อนออกจากกรุงเทพฯ วันที่ ๑๑ ต.ค. ๐๙ พักค้างที่จังหวัด
ขอนแก่นหนึ่งคืน วันที่ ๑๒ ต.ค. ๐๙ ถึงจังหวัดหนองคาย ตั้งแต่วันที่ ๑๒ ต.ค. ๐๙
ถึงวันที่ ๑๖ ต.ค. ๐๙ ปฏิบัติงานในบริเวณกอนบินเทาทุกซุ้มผู้ประสบอุทกภัยภายหลังน้ำลด
หน้าศาลากลางจังหวัดหนองคาย จากนั้นจึงเคลื่อนรถออกปฏิบัติงานตามหมู่บ้านในเขต
อำเภอเมือง, อำเภอท่าบ่อ, อำเภอศรีเชียงใหม่และอำเภอโพนพิสัย.

เนื่องจากอุทกภัยในครั้งนั้นทำให้อาหารการกินขาดแคลนและมีราคาแพง ข้าพเจ้าจึงเตรียมเสบียงกรังไปอย่างพร้อมพร้อมโชคที่รถกลโณโมบิลมีตู้เย็นและฟรีเซอร์ เราจึงมีอาหารสดกินตลอดเวลา เมื่อหยุดพักค้างแรมที่ไหนก็หุงหาอาหารรับประทานไม่ให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ราษฎรที่จะต้องเป็นภาระเลี้ยงดูหน่วยของเรา

งานประจำวันที่ปฏิบัติตามหมู่บ้านคือ ร่วมกับเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ท้องที่และสัตวแพทย์ส่วนกลางฉีควักซินีมิโรรายิคเซพติซีเมีย, ให้อาถ่ายพยาธิ, พ่นยาฆ่าเห็บเหา เพราะภายหลังน้ำลดควายมีเหาซุกชุมมาก การรักษาพยาบาลสัตว์ที่เจ็บป่วย ส่วนมากเป็นโรคขาดอาหารเนื่องจากในระหว่างน้ำท่วมได้กินอาหารไม่เพียงพอ นอกจากนี้ก็มีโรคอุจจาระร่วงในลูกกระบือ มีโคกระบือจำนวนไม่น้อยที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ในตับ

หน่วยสัตวแพทย์เคลื่อนที่ได้ออกทำงานตามหมู่บ้านรวม ๕๔ หมู่ ๕๑ ตำบล ๑๐ อำเภอ ๒ จังหวัด ยังมีรายการ จำนวนสัตว์ที่ราษฎรนำมาขอรับความช่วยเหลือดังนี้

ฉีควักซินี		พ่นยาฆ่าเห็บเหา		ถ่ายพยาธิ				รักษา		
วัว	ควาย	วัว	ควาย	วัว	ควาย	หมู	ไก่	วัว	ควาย	หมู
2268	7171	1555	1647	6947	6851	3922	28908	33	163	86

พอจะสรุปจำนวนสัตว์ที่ราษฎรนำมาขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยสัตวเคลื่อนที่ได้ดังนี้คือ วัว ๕๕๕๑, ควาย ๗๑๗๑, หมู ๓๕๒๒, และไก่ ๒๘๕๐๘ ตัว.

งานของหน่วยนี้เป็นงานหนัก เริ่มออกปฏิบัติงานตั้งแต่เวลา ๗.๐๐ น. หยุดพักเที่ยงและรับคอนสกรให้ชาวบ้านในคอนบ่าย เสร็จงานแล้วเคลื่อนรถไปหมู่บ้านใหม่ตามโปรแกรมที่กำหนดไว้

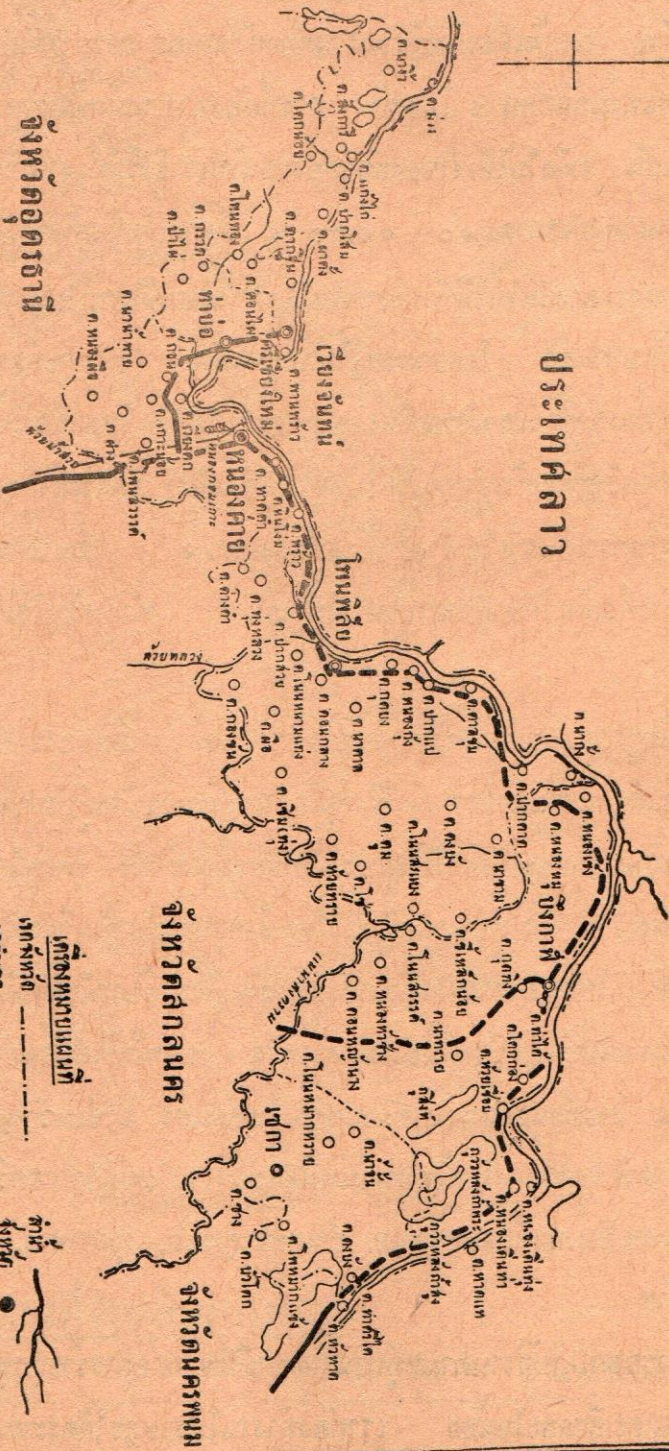
เนื่องจากงานของ หน่วยในขณะนี้ออกปฏิบัติงานช่วยเหลือราษฎรเป็นงานเร่งรีบ

10° 30'

จังหวัดเลย

17° 30'

ประเทศไทย

จังหวัดอุดรธานี

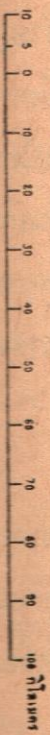
เวียงจันทน์

โพนพิสัย

จังหวัดสกลนคร

จังหวัดนครพนม

แผนที่จังหวัดหนองคาย

- เขตสหภาพพรมแดนที่
- เขตจังหวัด
- เขตอำเภอ
- เขตตำบล
- ถนน
- ภูเขา

- ลำน้ำ
- จังหวัด
- อำเภอ
- ตำบล

1947

บุคคลในหน่วยมีเวลาพักผ่อนน้อย เพราะมีงานเกี่ยวกับเครื่องยนต์และเครื่องไฟฟ้าเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ฉะนั้นเพื่อให้ผู้ร่วมงานต้องกังวลต่ออาหารการกิน ข้าพเจ้าจึงจัดอาหารไว้ให้รับประทานกันก่อน ๖ โมงเช้า การที่ต้องทำงานกันตั้งแต่เช้าก็เพราะราษฎรนำสัตว์มามากด้วยกัน เพื่อให้เจ้าของสัตว์ต้องรอนานเราจึงรีบทำงานกันเสียในตอนเช้า และมักจะว่างในเวลาประมาณ ๑๐ - ๑๑.๐๐ น. ซึ่งเราเริ่มหิวกันอีกแล้ว ข้าพเจ้าต้องปลุกตัวมาจัดอาหารกลางวันให้รับประทานกัน แล้วพักผ่อนไปจนกระทั่งเห็นว่าราษฎรนำสัตว์มารอกันมากแล้ว โดยมากไม่ได้พักอยู่จนบ่าย ราว ๆ เที่ยงครึ่งก็ต้องลงมือทำงาน เพราะทนดู คนเอาสัตว์มา นั่งรอเป็นกลุ่ม ๆ อยู่ไม่ได้ ต้องรีบลงมือทำงานให้เสร็จไปโดยเร็ว พอตอนสัตว์เสร็จก็ต้องรีบย้ายหน่วยไปหมู่บ้านอื่นทันที เพราะถ้าถึงหมู่บ้านใหม่เย็นเกินไป จะชุกชลักในการเดินสายไฟฟ้าเข้าบ้านเพื่อแสงสว่าง ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการเดินเครื่องไฟฟ้าเพื่อเก็บรักษายาและอาหารในตู้เย็น ทั้งยังต้องใช้เวลาประกอบอาหารมื้อเย็นด้วย

เมื่อดูตามแผนที่จังหวัดหนองคายจะเห็นเส้นทางเดินของรถคิโนโมบิล เสียบบไปตามถนนเลียบริมฝั่งแม่น้ำโขง ซึ่งจะมีถนนซอยแยกเข้าหมู่บ้านริมแม่น้ำโขงเกือบทุกวัน เว้นแต่หมู่บ้านบางแห่งอยู่แยกไปจากแม่น้ำคนละทิศเท่านั้น จุดเหนือสุด (คือหน้าต้นแม่น้ำโขงเป็นเหนือ) ได้แก่อำเภอศรีเชียงใหม่ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับเวียงจันทร์ แล้วเคลื่อนมาอำเภอท่าบ่อ ไปหนองคายและอำเภอโพนพิสัยเป็นลำดับรถไปติดที่ตำบลศาลชุม เพราะในขณะนั้นถนนไปอำเภอบึงกาฬยังไม่แล้วเสร็จ จากนั้นก็เคลื่อนย้ายหน่วยจากหนองคายไปนครพนม โดยย้อนลงมาทางใต้ผ่านอุดร, สกลนคร ถึงจังหวัดนครพนม

ที่จังหวัดนครพนม ไปตั้งถิ่นทางเหนือแม่น้ำโขงใหม่ที่อำเภอศรีสงครามเรื่อยลงไปถึงอำเภอท่าอุเทน, อำเภอเมืองนครพนม, อำเภอธาตุพนม, มุกดาหาร, คำชะอีและนาแกเป็นอำเภอสุดท้าย

การออกปฏิบัติงานตามหมู่บ้านในเขตที่มีพวกก่อการร้ายชุกชุมเป็นงานที่ต้องอาศัยความอดทนและเสียสละไม่น้อย เราต้องทำงานให้ราษฎรได้ตระหนักถึงความปรารถนาดีของรัฐบาลที่ต้องการให้ราษฎรอยู่ดีกินดี โดยที่หน่วยสัตว์แพทย์เคลื่อนที่ทำหน้าที่ในการ

การป้องกันโรคระบาด, รักษาสัตว์ป่วย, ฟันยาฆ่าเห็บเหา, ให้อาถ่ายพยาธิ วัว ควาย หมู ไก่และช่วยเหลืออย่างอื่นเท่าที่จะทำได้ข้าพเจ้าอบรมบุคคลในหน่วยให้เสียสละความสุขส่วนตัว พுகจาสุขภาพต่อราษฎร และอย่าทำตัวหยิ่งโง่ สิ่งสำคัญที่สุดที่ข้าพเจ้าถือเป็นหลักในการปฏิบัติงานในหน่วยของข้าพเจ้าก็คือ ไม่ยอมให้เป็นภาระของชาวบ้านในการเลี้ยงดูหน่วยของเราซึ่งนับว่านโยบายนี้ได้ผลดีมากเป็นการสร้างความนิยมให้เกิดขึ้นมากกว่าการปฏิบัติภารกิจ ๆ ที่ได้บรรยายมาแล้ว จากการสังสรรค์กับชาวบ้านที่หน่วยของข้าพเจ้าไปพักอยู่ ภรรยาผู้ใหญ่บ้านเล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า บางวันไม่มีเงินติดอยู่ในบ้านแม้แต่บาทเดียว เขารู้สึกขอบคุณและซาบซึ้งเป็นที่สุดที่ข้าพเจ้าได้นำข้าวสาร เนื้อสด ปลาสด และยังมีเงินให้เขาไปซื้อผักมาประกอบอาหาร การที่ข้าพเจ้าปฏิบัติไปเช่นนี้ทำให้ทุกแห่งโล่งอกในการที่จะต้องวิ่งเต้นจัดหาอาหารรับรองหน่วยของเรา ปลัดอำเภอท่านหนึ่งกล่าวชมเชยว่าหน่วยนี้เป็นหน่วยราชการที่ดีที่สุด ที่ได้เคยเห็นมา เขาสารภาพว่ารู้สึกอีกอดใจไม่น้อยในการที่จะต้องไปกะเกณฑ์ให้ชาวบ้านทำอาหารเลี้ยงดูหน่วยราชการที่ออกไปทำงานในท้องที่ แต่หน่วยสัตวแพทย์กลับเป็นหน่วยที่เตรียมอาหารการกินมาอย่างพร้อมบริบูรณ์ ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจในคำชมเชยนี้มาก แต่อย่างไรก็ตามความเสียสละส่วนตัวเพื่อสร้าง ความนิยม ให้แก่อาชีพ สัตว แพทย์ นั้นมีผล ติดตาม มาใน ภายหลัง เมื่อ กลับ มา ถึง กรุงเทพมหานครแล้วกล่าวคือข้าพเจ้ากลายเป็นคนที่เงินที่สุด

ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นผู้ควบคุมหน่วยรพพยาบาลสัตว์เคลื่อนที่ ซึ่งรถคันนี้มีราคาแพง เนื่องจากมีอุปกรณ์การปฏิบัติงานครบครัน ซึ่งต้องใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น นอกจากงานในหน้าที่สัตวแพทย์แล้ว ข้าพเจ้ายังต้องสำรวจทางที่รถจะแล่นไป ตรวจสอบพยานก่อนที่จะยอมให้รถแล่นผ่านไป ข้าพเจ้าจึงต้องลงจากรถให้สัญญาณแก่คนขับ เพื่อให้แล่นหลบสิ่งกีดขวางที่จะทำให้รถเสียหาย งานนอกเหนือจากงานสัตวแพทย์ยังมีงานอื่นอีก กล่าวคือข้าพเจ้าต้องดูแลรักษาให้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าและอุปกรณ์ต่าง ๆ ใช้การได้ตลอดเวลา นับว่าเป็นโชคที่ดีที่เมื่อรถจะเคลื่อนที่ไปปฏิบัติงานในที่ทุกกันการ แต่เครื่องอุปกรณ์ต่าง ๆ ก็ยังใช้การได้ดีจนกระทั่งเสร็จงาน

ในการเป็นผู้ควบคุมรถคลิโนโมบิลนับว่าเป็นโชคที่ ได้ปฏิบัติงานให้เป็นที่เชิดชูเกียรติของอาชีพสัตวแพทย์ แก่ผู้ร่วมงานต้องเสียสละความสุขส่วนตัวไปด้วย เขาเหล่านั้นไม่ได้พักผ่อนเพียงพอไม่มีวันหยุดและไม่ได้เห็นหน้าลูกเมียนับเป็นเดือน ๆ เพราะโปรแกรมที่วางไว้เน้นกำหนดวันที่และชื่อหมู่บ้านให้ข้าพเจ้าปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด ตั้งสำเนาคำสั่งต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าได้คัดมาให้คู่ประกอบด้วยคำบรรยายนี้

ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติและภาคภูมิใจที่ได้มีโอกาสออกปฏิบัติงานในถิ่นทุรกันดารของภาคอีสาน ประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติงานนั้นนอกจากการทำงานในหน้าที่สัตวแพทย์แล้วยังเป็นการบำรุงขวัญราษฎรในท้องที่ห่างไกลความเจริญ แสดงให้เห็นและซาบซึ้งว่ารัฐบาลมิได้ทอดทิ้งมีความห่วงใยทุกข์สุขของราษฎรอยู่เสมอ มารดาของข้าพเจ้าซึ่งเคยเป็นอาสาชากาชาดได้ออกช่วยเหลือทหารใกล้ชายแดนอรุญประเทศในระหว่างสงครามอินโดจีนจนได้เหรียญชัยสมรภูมิได้ให้โอวาท ขณะที่ข้าพเจ้าไปกราบลาไปปฏิบัติงานในภาคอีสานว่าควรจะเสียสละเพื่อประเทศชาติแม้ว่า จะต้องเสียสละชีวิตก็ตาม มารดาข้าพเจ้าเป็นผู้ให้กำลังใจอย่างมหาศาลในการออกไปปฏิบัติงานในครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้ส่งมะขามหวานจากอำเภอนาแกหนึ่งกล่องไปให้เป็นของขวัญวันปีใหม่ที่มารดาของข้าพเจ้าด้วย